

Слово від редакції

DOI 10.33287/11199

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ОСНОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ACADEMIC INTEGRITY AS A FOUNDATION FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Юрій Оніщик

Докт. юрид. наук, завідувач кафедри конституційного, адміністративного та господарського права Академії праці, соціальних відносин і туризму, редактор тематичного випуску «Вісника Академії праці, соціальних відносин і туризму»

Yuriy Onischyk

Doctor in Law, Head of Constitutional, Administrative and Economic Law Department, Academy of Labour, Social Relations and Tourism, Editor of the special issue, Journal of the Academy of Labour, Social Relations and Tourism

 orcid.org/0000-0003-3355-3392

 onischyk.yv@socosvita.kiev.ua

В оновленому Законі України “Про освіту” [1] визначено нові підходи розвитку освітньої галузі. Однією з новацій освітнього процесу можна вважати запровадження такого елемента системи забезпечення якості освіти як академічна доброчесність. Введення в освітянське законодавство правових основ формування інституту академічної доброчесності спрямоване на зміну ціннісних орієнтирів у сфері освіти.

З метою реалізації задекларованих законодавчих норм про академічну доброчесність у закладах вищої освіти прийняті Положення (Кодекси) про академічну доброчесність, проводиться роз’яснювальна робота щодо норм та правил академічного життя, введено навчальну дисципліну щодо академічної доброчесності, використовуються антиплагіатні програми для перевірки навчальних і наукових робіт, відбуваються науково-комунікативні заходи з питань академічної доброчесності тощо. Академія праці, соціальних відносин і туризму не стала винятком: у нашому закладі розроблено відповідний документ і втілюється ціла низка заходів, покликаних змінювати академічну культуру [2].

Впровадження принципів академічної доброчесності в закладах вищої освіти зумовлено і проблемами їхньої ефективної реалізації, до яких, насамперед, слід віднести: проблему виразного розуміння загальноприйнятих у суспільстві правил академічної доброчесності; проблему правового регулювання суспільних відносин у сфері академічної доброчесності; проблему використання програмного забез-

печення для перевірки навчальних та наукових робіт на академічний плагіат; проблему достовірності результатів перевірки навчальних та наукових робіт за допомогою антиплагіатних програм. Означені питання потребують від усіх суб'єктів академічної доброчесності узгоджених дій, спрямованих на ефективне впровадження правил, яких повинні дотримуватися як здобувачі вищої освіти, так спільнота закладів вищої освіти, під час досягнення результатів у сфері освіти та науки.

В умовах трансформації системи вищої освіти дотримання принципів академічної доброчесності виступає неодмінною умовою сталого розвитку закладів вищої освіти. Від того, наскільки ефективно функціонуватиме інститут академічної доброчесності, залежить якість освіти, інноваційний розвиток освіти, самореалізація особистості, забезпечення потреб суспільства, держави та ринку праці, репутація закладів вищої освіти, рейтинг закладів вищої освіти, визнання дипломів закладів вищої освіти, конкурентоспроможність випускників закладів вищої освіти. Відтак академічна доброчесність має стати загальнообов'язковою нормою для здобувачів вищої освіти та спільноти закладів вищої освіти.

Яскравим прикладом ефективною реалізації принципів академічної доброчесності є черговий випуск "Вісника АПСВТ", особливе місце на його сторінках відведено науковим публікаціям аспірантів АПСВТ. Всі доробки містять результати проведених авторами досліджень, вони пройшли відповідну перевірку на унікальність та рецензування.

Огляд матеріалів цього номеру. Стаття **Василя Шімона** присвячена сутності та специфіки фінансово-правового примусу у сфері державної митної справи. У цій публікації автор серед видів державного примусу у митній сфері аргументовано доводить існування фінансово-правового, пропонує авторське розуміння його сутності, виділяє мету, особливі ознаки та види заходів фінансово-правового примусу у сфері митного регулювання.

Про митний спір як предмета адміністративного судочинства йдеться у статті **Марини Толстолуцької**. У публікації з'ясовано, що митний спір є різновидом публічно-правового спору, визначено характерні ознаки митного спору, запропоновано власне визначення митного спору як предмета адміністративного судочинства, наведено найпоширеніші митні спори, що розглядаються в межах адміністративного судочинства.

Сучасний стан реалізації захисної функції в податковому праві України є предметом статті **Ірини Березенко**. У публікації зосереджено увагу на колізійних моментах законодавства, що звужують право платників податків для реалізації свого права на адміністративне та судове оскарження рішень контролюючих (податкових) органів, у зв'язку з чим запропоновано низку змін до Податкового Кодексу України з цього приводу.

Питання класифікації фіктивної діяльності суб'єктів господарювання представлено у статті **Лариси Лазебник та Анастасії Оніщук**. У публікації виділено різні форми та види фіктивної діяльності суб'єктів господарювання, зокрема здійснена їх класифікація на головні та допоміжні, проаналізовано діяльність фіктивних фірм багаторазового та одноразового використання, висловлені позиції щодо віднесення фізичних осіб-підприємців до суб'єктів господарювання, які здійснюють фіктивну діяльність.

Характерні риси об'єднаної територіальної громади висвітлено у статті **Сергія Потапенка**. Автором описано процес об'єднання громад, гмін, комун, муніципалітетів тощо, виявлено подібність та відмінності, обґрунтовано доцільність конституційного визнання за територіальними громадами в Україні статусу юридичної особи, представлено авторське визначення поняття "об'єднана територіальна громада" та наведено пропозиції щодо внесення змін до Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні".

У статті **Галини Муляр та Олексія Ховпуна** розглянуто питання створення в Україні нових антикорупційних органів та налагодження співпраці між ними під час розслідування кримінальних правопорушень корупційного спрямування. Автори визначили роль кожного суб'єкта, який бере участь у досудовому розслідуванні та судовому розгляді, з'ясували проблеми доказування на кожній стадії розслідування і судового розгляду, надали рекомендації щодо усунення виявлених проблем.

На особливостях реалізації передбаченої українським законодавством реформи первинної медичної допомоги в Україні акцентується увага у статті Тетяни Семигіної, Тетяни Степурко та Вікторії Тимошевської. У публікації розглянуто досвід вибору сімейних лікарів первинної медичної допомоги та сприйняття населенням електронної системи охорони здоров'я. Ця стаття є продовженням серії попередніх публікацій з результатами репрезентативного соціологічного опитування «Індекс здоров'я. Україна», яке проводилось трьома хвилями у 2016-2019 роках [3-6].

Завершує випуск публікація Ірини Мажак, у якій розглянуто проблему нерівності у здоров'ї, зокрема: «Хто є найбільш вразливим серед населення працездатного віку в Україні?». Результати дослідження продемонстрували наявність соціальних нерівностей у здоров'ї, на основі самооцінки здоров'я, як між гендерними групами так і в середині них, а найбільш вразливими серед населення України працездатного віку є жінки. Політика охорони здоров'я в Україні має зважати на виявлений соціальний градієнт.

Перелік літератури та джерел інформації

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Дітковська Л. А., Семигіна Т. В., Буяшенко В. В. Студенто-орієнтований підхід у формуванні академічної доброчесності в сучасному університеті // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2018. № 8 (322), Ч.1. С. 12-19.
3. Stepurko T., Anufriyeva V., Tymoshevska V. Perceived quality of out- and in-patient services in Ukraine: health care users' perspective // Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму. 2017. № 1. С. 11-24. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/1_2017_11-24.pdf
4. Барська Ю., Степурко Т., Семигіна Т., Тимошевська В. Здоров'я та (не)здорова поведінка українського населення: Результати національного репрезентативного дослідження «Індекс здоров'я. Україна» // Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму. 2018. № 2. С. 77-92. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_2_2018-77-92.pdf
5. Stepurko T., Betliy O., Semigina T., Tymoshevska V. Do people expect the healthcare reform? (Results of the national representative survey «Health Index. Ukraine») // Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму. 2018. № 4. С. 75-87. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_4_2018-75-87.pdf
6. Степурко Т., Семигіна Т., Барська Ю., Тимошевська В. Поведінкові детермінанти здоров'я (результати національного репрезентативного дослідження «Індекс здоров'я. Україна») // Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму. 2019. № 1. С. 102-124. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_1_2019--102-124.pdf